

תכנית יתד, התכנית הלאומית לצעירות וצעירים במצבי סיכון

סיכום ישיבת הוועדה הארצית מיום 19.2.2018

השתתפו:

מירב דדיה-מולד, תכנית יתד; יואב בוקעי, ג'וינט אשלים, גל יעקבי, משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים – זרוע התעסוקה; אברהם לוי, משרד החינוך; שרה כהן, משרד הקליטה; שלו וובו, הרשות לשירות לאומי-אזרחי; ציפי נחשון-גליק, משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים; ירון בראון, נציג ארגוני מגזר שלישי; ענבל דור-קרבל, נציגת ארגוני מגזר שלישי; אפרת בנימין, המשרד לשוויון חברתי; הילה סופרמן-הרניק, תכנית יתד; אריאלה איטח קובו, צה"ל; אפרת בן חורין, המוסד לביטוח לאומי; רחלי שטרן, משרד הבריאות

אורחים:

מגי כהן, האגף להשכלת מבוגרים משרד החינוך; מירב שלו, משרד החינוך; לימוד דוידסון, צעירים בונים; אפרת ארן, אלומה; עינת רייך, פורום פילנתרופים; יוסי סבג מרכז תחום חברה וקהילה, ות"ת; יעל מיזרחין, אשלים

נעדרו:

רונית עמית, נציגת פילנתרופיה; שולה מוזס; נציגת פילנתרופיה; דפנה מאור, משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים – זרוע התעסוקה; יעל אגמון; משרד האוצר; חגי רזניק, חן ברוך-כהן, משרד השיכון; גלית וידרמן, המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל; רחלי ירדן, משרד המשפטים; חיה יצחקי, נציגת אקדמיה שלומית פסח-גלבוע, תכנית יתד.

עדכונים:

- ▶ בימים אלו עוסקים מטה יתד וארגוני המגזר השלישי בהגדרת דרכי ומנגנוני שיתוף הפעולה בינינו.
- ▶ עד כה נקלטו ברשויות המקומיות 105 עובדים סוציאליים במסגרת תקני יתד.
- ▶ הקורס הראשון להכשרת עובדי יתד הסתיים, שני במהלכו והשלישי ייפתח בקרוב.
- ▶ תת הוועדה לפיתוח מומחיות מעורבת מאוד בתהליכי הפיתוח של הקורסים ובמהלכם.
- ▶ יצאנו לדרך עם התארגנות לפתיחת התוכניות שנבחרו ברשויות המקומיות.

השכלת צעירים: אברהם לוי, מירב שלו, מגי כהן, אפרת ארן

- ▶ הוצגו נתונים על השכלת צעירים (12 ש"ל זכאות לבגרות) בישראל, מענים קיימים. פירוט ניתן למצוא במצגת בקישור הזה.
- ▶ אתגרים מרכזיים בתחום ההשכלה לצעירי יתד:
  - חלק מהצעירים צריכים עידוד והיכרות עם חשיבות ההשכלה
  - קשיים בעמידה בתנאי קבלה
  - קשיים במימון הן של שכ"ל והן של קיום במהלך הלימודים
  - קושי בהתמדה לאור פערים שהצעירים מגיעים איתם, צרכים רגשיים.

- ◀ כיום ניתן לקבל סוגים שונים של מלגות, רובן לשכר לימוד, משרד החינוך נותן מילגות- בין 2000-12000. יש גם מלגות ייעודיות לפי מגזר ולתחום למידה, מלגות של מפעל הפיס- בקול קורא לרשויות המקומיות.
- ◀ יש פנייה למל"ג- לגבי סל הוליסטי לבוגרי פנימיות.

פעילות האגף לחינוך מבוגרים, משרד החינוך – מגי כהן

האגף מפעיל תכניות לימודים שונות שנועדו לסייע למבוגרים שלא סיימו 12 שנ"ל (כמיליון אזרחים בישראל):

- ◀ מכינות (9) בשיתוף משרד החינוך, ות"ת-מל"ג והקרן והיחידה להכוונת חיילים משוחררים
- ◀ משל"י- שיתוף פעולה חשוב של משרד הרווחה, אשלים, היחידה להכוונת חיילים משוחררים והאגף לחינוך מבוגרים. השלמת 12 שנ"ל לחיילים משוחררים, כולל דמי קיום. כרגע פועל רק בשלושה מקומות עם הרבה סיפורי הצלחה.
- ◀ חממה בשיתוף משהב"ט. לקראת השחרור מאתרים חיילים שאין להם 12 שנ"ל. ומשלימים 12 שנ"ל בשלושה חודשים בבסיס ועוד חודשיים לאחר מכן באזרחות, כולל קבלת דמי קיום.
- ◀ השלמת עד 12 שנ"ל להשגת תעודת גמר תיכון (תג"ת). תעודה זו לא מוכרת לצורך השתלבות באקדמיה אלא להשתלבות בתעסוקה ובהכשרה מקצועית בלבד.
  - הוקצו 29 כיתות שנפתחות ברשויות. רוב הלומדים מגיעים אה"צ, עובדים בבוקר. הלימודים נמשכים שנה וחצי. במימון מלא של משרד החינוך. 6,000 ש"ח ללומד. (אין עלות למשתתף).
  - אפשר לשלב לומדים בכיתות מתאימות הנפתחות ברשויות השונות. לעיתים נוצרת בעיה כשהצעירים צריכים קבוצה הומוגנית המיועדת לצעירי יתד ומכילה גם אלמנטים של ליווי. למעט חיילים משוחררים בתכנית משל"י אין היום תכניות מותאמות ונדרש תקציב יעודי.
- ◀ למרות כל אלה עדיין ישנם צעירים רבים שיש להם תעודת 12 שנ"ל אבל בפועל רמת הידע נמוכה.
- ◀ בקרב דוברי ערבית יש גם כאלו שסיימו את מערכת החינוך אבל לא יודעים עברית ומוצעים להם גם קורסים של נגישות שפתית.
- ◀ בעבר היה מנגנון של מכינות לקראת הכשרה מקצועית. עם המעבר לשיטת השוברים מנגנון זה הפך מורכב יותר משום שקשה לגבש קבוצה. מכינות אלה מעניקות גם תעודת תג"ת וגם תעודת מקצוע. ייפתחו השנה שתי מכינות כאלה לעולי אתיופיה. ניתן לחשוב על שילוב תכנית מרחב מקדם תעסוקה ברשויות עם קבוצות של מכינה / קורס השלמת תג"ת.

תכניות נוספות: אפרת ארן, יוסי סבג, לימור דוידסון:

- ◀ תוכנית הישגים פועלת במרכזי הצעירים ב 30 יישובים, באשכול 5 ומטה. מטרת התכנית להגיע לכמה שיותר צעירים, לחבר אותם לרכז הישגים שמכוון להשכלה. רכזי הישגים מחוברים לעו"ס יתד, ושותפים לתהליך של ליווי הצעיר. אלו הם תפקידים משלימים.
- ◀ תוכנית "רואד" – תכנית של ות"ת להשכלה גבוהה בחברה הערבית, עיקר העבודה נעשית בתיכונים.
- ◀ המטרה היא בעיקר להסיר חסמים, לעשות סדר, ולהעלות מוטיבציה לאנשים שמגיעים.
- ◀ תכנית צעירים בונים: במסגרתה פועלת תכנית להשלמת השכלה ב 12 יישובים בארץ

- ◀ יש להבחין בין בוגרי פנימיות חינוך לבוגרי פנימיות רווחה. בקרב בוגרי פנימיות הרווחה אחוז הזכאים לבגרות נמוך יותר (כ 35%) והם מוסללים לחינוך המיוחד וללימודים מקצועיים. יש לתת את הדעת לכך כבר לפני גיל 18.
- ◀ צעירי יתד זקוקים גם לליווי במהלך הלימודים באוניברסיטה. קיימים היום פרויקטים כאלה גם למוסדות עצמם וכן קיים פרויקט אוניברסיטה בעם, דרך המחלקות לשירותים חברתיים.
- ◀ הליווי של צעירים להשלמת בגרות והשתלבות בלימודים גבוהים מחייב עבודה הדוקה איתם ולא רק טיפול בנושא המילגות. יש ליצור מוטיבציה ופניות ללימודים
- ◀ חסמים נוספים של צעירי יתד בהשגת השכלה גבוהה: אוריינות ושפה עברית בקרב יוצאי אתיופיה ודוברי ערבית. רמת אנגלית, מימון קורס הכנה והצלחה במבחן פסיכומטרי. קיים היום קורס הכנה מקוון לפסיכומטרי בחינם, על הפלטפורמה של ישראל דיגיטלית. ישנם גם קורסים בשפה ובאוריינות במסגרת ישראל דיגיטלית.
- ◀ גם צעירים הפונים ללימודים אקדמיים בחרים בד"כ בתארים שמניבים הכנסה נמוכה יותר ולא לתארים מבוקשים וקשים.
- ◀ קיימים בשטח מגוון תכניות ומענים המופעלים על ידי גופים שונים ובמסגרות שונות: תג"ת של משרד החינוך, משל"י, מרכזי הצעירים, השירות הלאומי באמצעות העמותות, קורסים מקוונים של ישראל דיגיטלית, קורסים במסגרת צה"ל, תכניות של עמותות. יש למצוא דרך ומנגנון ליצור סנכרון ותיאום של כל התכניות הללו ולגבש מודלים רלוונטיים שעובדים.
- ◀ יש לתת את הדעת במיוחד לאוכלוסייה שאין לה כעת מענה – מי שאינו חייל משוחרר, ובמיוחד דוברי ערבית שגם זקוקים לחיזוק בשפה עברית.
- ◀ מגי קורן ואברהם לוי מציעים ללכת על פיילוט חדש של תוכניות השכלה - תתקיים על כך ישיבה ייעודית לנושא זה.
- ◀ סיכום - מירב דדיה מולד:

מטה יתד החל ללמוד לעומק את נושא ההשכלה, פגשנו תכניות קיימות, אנו בקשר עם קרנות פילנתרופיות ומתנהל שיח עם משרד החינוך. זאת כדי ללמוד את הצרכים, להכיר מענים קיימים ופרקטיקות מוצלחות ולבנות רצף מענים של השלמת השכלה, השלמת בגרויות, שפה ולימודי המשך. מטרת תכנית יתד היא לתת לצעירים כמה שיותר אפשרויות ולצמצם את ההסלל